

Boðað verður hervið til Uppstilling til formansval í Starvsmanna- felagnum

Sambært § 12, stk. 3 í lóg felagsins verður boðað til uppstilling til formansval í Starvsmannafelagnum.

Fastur formaður skal veljast á aðalfundi felagsins í februar 1996. Uppstillingin skal verða liðug innan 15. januar 1996.

Uppstillað verður á tann hátt, at boðað verður skrivstovu felagsins skrivliga frá, at limur sjálvur ynskir at stilla upp, ella at limur ella limir ynskja at stilla annan lim upp. Stillar limur ella stilla limir annan lim upp enn seg sjálvur, skal samtykki valevnisins fylgja við uppstillingarfráboðanini.

Tann skrivliga frásøgnin um uppstilling skal vera skrivstovu felagsins í hendi ikki seinni enn 15. januar 1996. Í frásøgnini skal vera tilskilað navn og bústaður hjá valevnum, og hvar valevnið arbeiðir.

Formansstarvið er lønt, og bert tann, sum tekur starvið upp sum fulltíðarstarv burturav, kann verða valdur. Sambært sáttmálan hevur tann, sum verður valdur til formann í felagnum rætt til at fáa farloyvi frá arbeiðsplássinum alla formansstíðina, soleiðis at stovnurin hevur skyldu til at hava starv til hana/hansara, tá formansstíðin er úti.

Aðalfundurin velur formannin beinleiðis við vanligum meiriluta.

Limir verða, í seinasta lagi tá aðalfundurin verður lýstur, kunnaðir um, hvørji formansvalevni verða at velja ímillum á aðalfundinum.

Víst veður annars sum heild til § 12 í felagslógini.

Fráboðanir um uppstilling verða at senda til:

Starvsmannafelagið
J. H. Schrotersgøta 9
Postboks 1216
110 Tórshavn

Kvinnuhúsið

Ráðgevingin hjá Kvinnuhúsinum er opin hvørt hóskvöld frá kl. 19.00-21.00, inngongd hjá KFUM, Oman Pisuvárða 2, ella á tlf. 17200.
- Kvinnuhúsið er opið gerandisdagar frá kl. 10.00-16.30. Telefonin, 17200, svarar hvønn dag frá kl. 10.00 fyrrapart til kl. 7.00 á morgni.

Føroyskir Fiskimenn Uttanlands

Felagið »Føroyskir Fiskimenn Uttanlands« hevur sent figgjamevnd lögtingsins soljóðandi skriv:

Nú figgjarglugu fortreytirnar fyri komandi lögtingsfiggjargløg eru greiðar, so skal felagið Føroyskir Fiskimenn Uttanlands hervið heita á figgjarnevndina um at taka stöðu og ynski felagsins við í sambandi við figgjargløgina.

Víst verður til endamálsgrein felgsins, har sagt verður: »Endamál felgsins er at arbeiða fyri at vinna føroyskum fiskimonnum uttanlands sømdir, sum ikki virka darvandi fyri hugin at leita upp arbeiði, har tað er at fáa«. Verandi skattatryst ger tað lítið hugaligt at fara á uttanlands at arbeiða. Hartil kemur, at í roynd og veru innibera galdandi skattavíðurskipti, at mannamunur verður gjørdur, soleiðis at familjumenn verða meint raktir; hetta hongur saman við, at leysir kroppar, ið flyta bústað, verða skattaðir lagaliga í tilflytaralandinum, meðan føroyski familjumaðurin á sama dekki verður skattaður við verandi skattatrysti. Hann hevur ikki somu umstøður at flyta við familju frá skuldhæftum húsum; sostatt verður hann krøktur av grein 1 í skattalógini, ið verður lögð út soleiðis, at tú verður skattaður har tú hevur tinni livsá hugamál (formlig flyting ger sostatt ongan mun, tá ið tú í roynd og veru hevur bústað í Føroyum).

Málið um ein serligan, lágan skatt fyri fiskimenn hevur sjálvsagt prinsipiellán tyding. Í spurninginum um úrtøku til fiskimenn og lønmóttakarar yvirhøvur, so eru tær grundreglur, sum renna saman í hesum føri. Onnur grundreglan er grundfest í okkara arbeiðsmentan og sigur, at fólk fáa somu løn fyri sama arbeiði. Hin grundreglan er, at borgarar í sama landi eiga at verða skattaðir eins. Tað er væl skiljandi, at ikki øll taka undir við, at eitt nú fiskimenn skulu hava eina lagaliga skatting. Men lagaliga skattingin av fiskimonnum í Noregi og Íslandi mótvægis teirri høgri hjá okkum ger, at í roynd og veru fáa landsmenn, altoføroyingar, umboð á sama utlendiska skipi, ikki somu løn/úrtøku fyri sama arbeiði. Grundreglan um somu løn fyri sama arbeiði er so grundfest, at fiskimenn kunnu ikki annað enn reagera, tá ið nettoúrtøkan bert er helvtin av henni hjá øðrum umboð.

Hvat er til ráða at taka?

* Ein møguleiki er at broyta grein 1 í skattalógini soleiðis, at tað ber til at flyta bústað og verða skattaðir í tilflytaralandinum, hóast familjan býr í Føroyum (t.v.s. at brota knæsetta prinsippið um, at tú verður skattaður í tí landi, har tú hevur tinni livsá hugamál).

Hetta vildi borið í sær, at føroyskir fiskimenn uttanlands als ikki gulduldu skatt í Føroyum, men uttanlands (ein møguleiki var at kompensera við einum festum »koppiskatti« fyri teir, ið høvdu síni livsá hugamál í Føroyum. Hetta er kortini ikki eftirynskiandi sum meginregla, men er meira átrokandi í sambandi við arbeiðið feroyinga í Kanada, sum vit ikki hava tvískattasáttmála við. Í felagnum er eingin, sum hevur tað sjónarmið, at føroyskir fiskimenn uttanlands ikki eiga at gjalda skatt í Føroyum.

* Ein annar møguleiki er at áseta ein serligan fiskimannaskatt ella eina skipan við frádrátt (festum botnfrádrátt eins og t.d. norskir og íslenskir fiskimenn hava, ella ein dagfrádrátt.

eins og fyri t.d. timburmenn, ið smíða uttanlands) – ella eina kombination av hesum báðum skipanum. Úrslitið verður tað sama: lægni skattatryst og øktur hugur at leita upp arbeiði uttanlands og harvið eisini økt bruttoútløngintøka (alternativini eru ALS ella flyting av landinum). Eingin í felagnum hugsar sær í verandi stöðu eina nettoskattatrysting sum í Íslandi ella Noregi (20-25%), men t.d. 35% hevði havt avgerandi tyding. Grundgevingin fyri slíkari skipan er antin, at samfelagið í egnum áhuga er sinnað at geva sømdir fyri tað at fara uttanlands eftir inntøkum til landið ella fyri tað at arbeiða í primeru vinnuni.

Málið um ein serligan, lágan skatt fyri fiskimenn hevur sjálvsagt prinsipiellán tyding. Í spurninginum um úrtøku til fiskimenn og lønmóttakarar yvirhøvur, so eru tær grundreglur, sum renna saman í hesum føri. Onnur grundreglan er grundfest í okkara arbeiðsmentan og sigur, at fólk fáa somu løn fyri sama arbeiði. Hin grundreglan er, at borgarar í sama landi eiga at verða skattaðir eins. Tað er væl skiljandi, at ikki øll taka undir við, at eitt nú fiskimenn skulu hava eina lagaliga skatting. Men lagaliga skattingin av fiskimonnum í Noregi og Íslandi mótvægis teirri høgri hjá okkum ger, at í roynd og veru fáa landsmenn, altoføroyingar, umboð á sama utlendiska skipi, ikki somu løn/úrtøku fyri sama arbeiði. Grundreglan um somu løn fyri sama arbeiði er so grundfest, at fiskimenn kunnu ikki annað enn reagera, tá ið nettoúrtøkan bert er helvtin av henni hjá øðrum umboð.

Báðar grundreglur – »somu løn fyri sama arbeiði« og »borgarar í sama landi skulu skattast eins« – hava sín politiska rætt. Tá ið tær tær saman, so nýðst politikarar at taka stöðu fyri aðrar og imóti hinari ella øvugt, ella balansera tær.

Ráðgevingin nevndin hjá forsætismálaráðnum hevur beinleiðis tikið emnið upp í nýggjastu frágreiðing sín og heldur tað geva líða meining at lætta um hjá fiskivinnuni við at geva »subsidiar« (tað framgongur av samanhanginum, at talan er um skattalætta ella líkandi). »Da stört set alle er hver på Færøerne er forbundet direkte eller indirekte med fiskeriet, vil de, der ville få gavn af en sådan ordning, i vidt omfang være

de samme, der skulle finansiere ordningen«, skriver nevndin (s. 9).

Vitultigt er málið viðbrekið, serliga politiskt, men her sleppur nevndin sær undan veruleikanum á ein hátt, sum illa er í trád við hennara virki sum ráðgevandi. Fyri tað fyrsta er at viðmerkja, at hendan niðurstaðan er bert røtt, um nevndin leggur sum grund, at samlaðu uttanlandsinntøkurnar hjá føroyskum fiskimonnum, sum skulu skattast, verða eins stórar og við verandi skipan, men bert skulu býttast øðrvísi. Hetta er sera ívagsamt. Sambært limum felagsins, so eru teir fleiri, sum ætla at flyta heim aftur, straks trýstið linkar, t.v.s. at skattagrundarlagið verður størri og møguliga eisini skattainntøkan (samanber t.d. skrásetingargjaldið av bilum). Hartil kemur sjálvandi, at skattagrundarlagið heldur ikki minskar, eftir sum teir, ið umhuga at flyta av landinum, setast aftur.

Hóast tað strangt tikið ikki kemur undir okkara áhuga, øki, so er í øðrum lagi vert at gera vart við hetta: Veruleikin er, at tann stóri mobiliteturin á arbeiðsmarkaðinum fyri fiskimenn í norðuratlantshavinum, sum nevndin sjálf visir til, nátturliga hevur við sær eitt marknaðarbúskaparligt trýst imóti útjavnning av búskaparligu fortreytnum hjá ávíkavist føroyskum og útlendskum fiskiskipum. Hetta trýstið liggur á føroysku fiskivinnuni. Politisk mynduleikin noyðist at taka stöðu til hesa gongd; at lata standa til er í hesum viðfangi eisini at taka eina ávísu stöðu til málið.

Herfyri kom fram, at landsstýrið noyðist at geva alt fleiri undantakslovi til yvirmenn umboð á føroyskum fiskiskipum, orsök menn við pappirum eru farnir av og við skipum uttanlands. Hetta er í trád við kanningarúrlit aðrastaðni tendensurin er, at teir við frægastu kvalifikationunum eru fyrstir at flyta, tá ið tað treingist figgjargluga. At ikki uppaftur fleiri væl kvalifiseraðir familjumenn fara, kemst í flestu for um av, at sola av møguligum sethúsum fer at hava við sær figgjarglugu miss umframt hetta, at tú sjálvi hugsar teg um meira enn eina ferð, aðrenn tú flytur ur vanligu sosiala umhvørvinum.

Ráðgevingin nevndin mælir frá at avlaga føroyska búskapin við nýggjum stuðulsskipanum. Við hesum tilmáli góðtekur nevndin eina avlaging og eina lækking av fakligu kvalifikationunum hjá manningunum umboð á føroyskum fiskiskipum; sostatt góðtekur nevndin eisini óbeinleiðis, at føroysk fiskiskip verða verri for fyrri at kappast á altjóða marknaðinum (samanber við s. 11 í frágreiðingini fyri 1994, har vist verður á júst hendan vandan). Tað er eisini at undrast á, at ein ráðgevandi nevnd er so stutt skygd. Verður hugt longur fram, so er eisini vert at hava í huga, at ein komandi oljuvinna ella fyrirreiking til slíka kann hava við sær lönir, sum hótta við at leggja fiskivinnuna lamna, og tí áttu tað at verði hyggjandi at bótta um heilan fingur.

Felagið Føroyskir Fiskimenn Uttanlands heldur, at tað er skeið at lata standa til. Linkar skattatrystið á fiskimenn við føroyskum eins og við útlendskum skipum, so verður gagnliga ávirkanin, at

* alt fleiri velja at verða verandi í Føroyum ávíkavist flyta heim aftur at búgva, soleiðis at skattagrundarlagið økist og harvið eisini møguleikin fyri hægri skattainntøkum, hóast linari skatting.

* at føroyska samfelagið fær fleiri útlendskar inntøkur í umfar, sum ikki eru at kasta aftur nú tað er at kalla ógjørligt at brúka figgjarpolitikkin sum amboð til at kopla samfelagið í gongd aftur vinnuliga, og

* at menn av føroyskum fiskiskipum ikki ryma, so kvalifikations-struktururin í føroysku fiskivinnuni – og harvið kappingarford – ikki avlagast óneyðugt.

Felagið vónar, at figgjarnevndin við taka hesi sjónarmið við í síni viðgerð. Við úrslitinum í Danmark og teimum positivu metingunum av inntøkum landskassans í hesum ári skuldi verið grundarlag fyri eini linking av skattingini. Umboð fyri felagið eru sjálvsagt fús at greiða nevndini greiniligari frá sjónarmiðunum, um tað er ynskiligt.

Føroyskir Fiskimenn
Uttanlands

Sosialurin – fimm ferðir um vikuna!